

Rapport in het kort

Inleiding

Op 11 augustus 2011 is er een beheersovereenkomst inzake de ontwikkeling en realisatie van een ziekenhuis voor het Land getekend tussen de openbare rechtspersoon het Land en SONA. Het doel was de realisatie van een nieuw duurzaam operationeel ziekenhuis voor het Land waarbij SONA de opdracht kreeg dit doel te realiseren.

In 2018 zijn de zogenoemde HNO entiteiten HNO Holding, HNO TE en HNO VB opgericht. In hetzelfde jaar heeft SONA, volgens afspraak met het Land, de taken met betrekking tot de transitie aan HNO TE overgedragen. Vanaf medio 2019 zijn de overige taken (met name betreffende de bouw) aan HNO VB overgedragen.

Bij aanvang van het project in 2011 werd het ziekenhuis aangeduid met NHN. Vanaf de locatiewijziging naar Otrobanda in september 2013 is het ziekenhuis met HNO aangeduid. Inmiddels luidt de officiële naam van het ziekenhuis CMC. Het ziekenhuis wordt ook wel aangeduid met CMC/HNO. De Staten hebben de Rekenkamer per brief van 15 mei 2018 gevraagd om onderzoek te doen naar dit project. Gezien de grote maatschappelijke en financiële impact op de samenleving, was de Rekenkamer reeds met een onderzoek begonnen en heeft zij daarom direct gevolg kunnen geven aan het verzoek van de Staten.

Het onderzoek is verdeeld in vijf deelonderzoeken waarover gerapporteerd wordt in vier deelrapporten. Dit is het derde deelrapport, 'Uitputting Begroting', en gaat over het vierde deelonderzoek. De onderzoeksperiode loopt in principe tot en met december 2019.¹

De onderzoeksvraag luidt:

Vallen de totale kosten van het project binnen de daarvoor vastgestelde begroting?

Met 'begroting' worden twee begrotingen bedoeld, namelijk als eerste de door de Staten vastgestelde begroting, inclusief suppletoire begrotingen waarin het Land de projectuitgaven heeft begroot (hierna de landsbegroting genoemd). De tweede begroting is de afgesproken projectbegroting voor SONA om het project uit te voeren.

¹ NB. De eindafrekening door SONA loopt tot 1 december 2020 en op verzoek van SONA zijn de daarin verantwoorde uitgaven (tot die datum) meegenomen.

De vraag wordt voor elke begroting beantwoord. De samenvatting, conclusie en aanbevelingen zijn eerst voor de NHN periode gegeven en vervolgens voor de HNO periode.

Samenvatting, conclusies en aanbevelingen

LANDSBEGROTING

NHN periode

Samenvatting

In de NHN periode is in totaal NAf. 23,2 miljoen begroot en uitgegeven. Het Land heeft voldoende middelen op de gewone dienst begroot om de uitgaven aan SONA in de voorbereidende fase van het project te dekken.

Conclusie

Bij het verstrekken van financiële middelen aan SONA in de NHN periode is het Land binnen de door de Staten vastgestelde begroting, inclusief suppletore begrotingen gebleven.

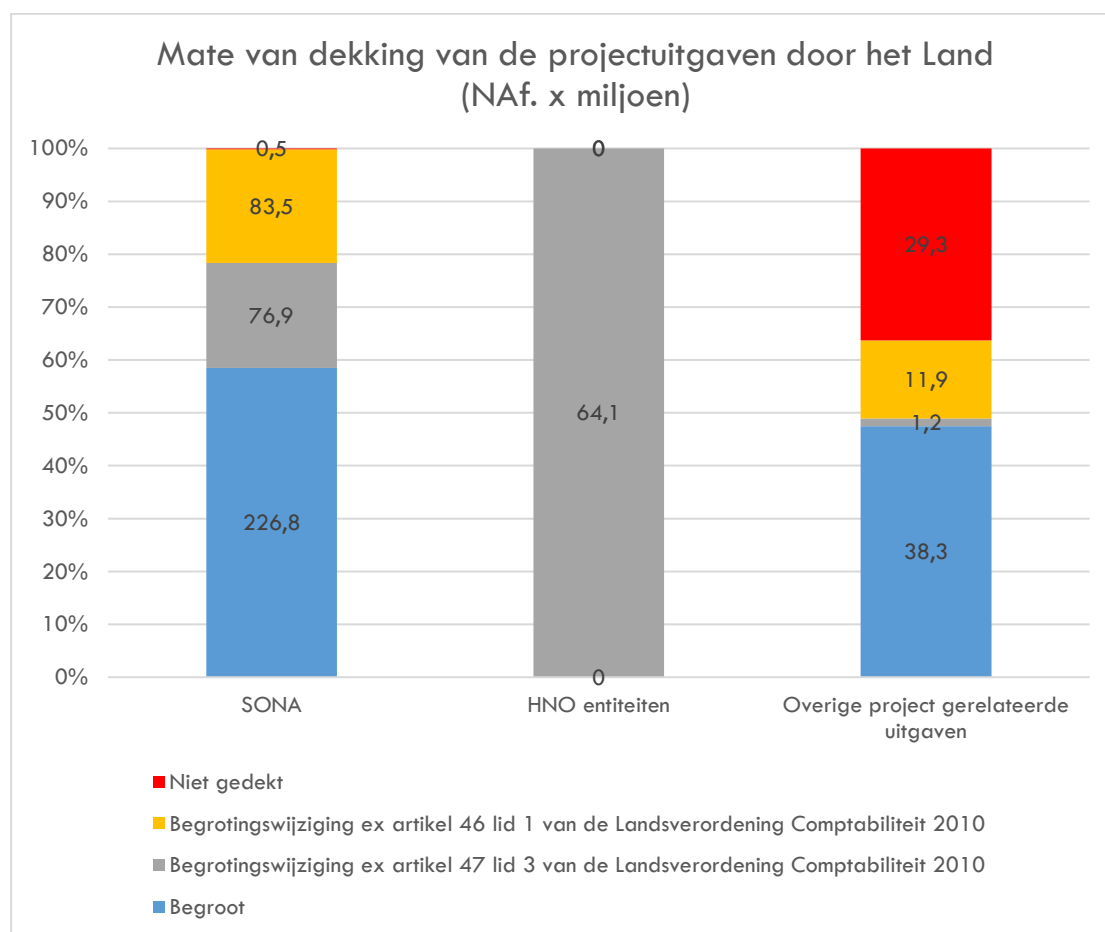
HNO periode

Samenvatting

Het Land heeft voor de HNO periode van 2013 tot en met 2019 voor een bedrag van NAf. 532,6 miljoen uitgaven voor het project gedaan. Deze uitgaven kunnen in drie categorieën verdeeld worden, te weten financiële middelen aan SONA om het project uit te voeren (NAf. 387,7 miljoen), voorschotten aan de HNO entiteiten (NAf. 64,1 miljoen) én overige project gerelateerde uitgaven (NAf. 80,8 miljoen). Ongeveer 50% van deze uitgaven (NAf. 267,4 miljoen) was in eerste instantie niet gedekt door de bedragen die daarvoor in de door de Staten vastgestelde begrotingen, inclusief de suppletore begrotingen, waren begroot. Om deze dreigende begrotingsoverschrijdingen alsnog te dekken hebben voor een totaalbedrag van NAf. 142,2 miljoen begrotingswijzigingen ex artikel 47 lid 3 van de Lv C-2010 plaatsgevonden en voor een totaalbedrag van NAf. 95,4 miljoen begrotingswijzigingen ex artikel 46 lid 1. Het laatste wil zeggen dat de wijzigingen in de begrotingen in de desbetreffende

jaarrekeningen zijn opgenomen en vastgesteld zullen worden bij de vaststelling van deze jaarrekeningen door de Staten. Het restantbedrag van NAf. 29,8 miljoen is niet gedekt en in de desbetreffende jaarrekeningen blijkt dit tekort op de desbetreffende begrotingspost eveneens.

Uit de volgende afbeelding is per eerdergenoemde categorie uitgaven te lezen in welke mate de uitgaven begroot waren of door begrotingswijzigingen ex artikel 47 lid 3 en ex artikel 46 lid 1 zijn gedekt, of ongedekt zijn gebleven.

Om de voorschotten ad NAf. 64,1 miljoen aan de HNO entiteiten te dekken zijn voornamelijk middelen op de kapitaaldienst, bestemd voor CDI, vrijgemaakt (NAf. 4,6 miljoen) en de opbrengstmiddelen uit de verkoop van UTS (NAf. 52,3 miljoen). Van laatstgenoemd bedrag is begin januari 2020 een voorschot van NAf. 12,75 miljoen terugontvangen. In de begroting en uitgaven in de conceptjaarrekening 2019 zijn de voorschotten exclusief dit bedrag opgenomen.

In alle gevallen van een begrotingswijziging ex artikel 47 lid 3 is het voornemen tot de begrotingswijziging zoals voorgeschreven eerst door de RvM goedgekeurd. De voorgeschreven aanbieding van een ontwerp-landsverordening ter zake aan de Gouverneur, zodat de wijzigingen daarna ook aan de Staten aangeboden kunnen worden, heeft echter niet plaatsgevonden. Daardoor zal de Staten pas bij de behandeling van de vast te stellen jaarrekeningen geconfronteerd worden met deze wijzigingen.

Conclusie

De Rekenkamer heeft geconcludeerd dat het budgetrecht van de Staten is uitgehold en onvoldoende is onderkend:

1. Uitgaven waarvan al bekend was dat die zouden moeten plaatsvinden, zijn in eerste instantie niet begroot via de normale regels, namelijk in de oorspronkelijke begroting die door de Staten moet worden vastgesteld. In principe moeten begrotingswijzigingen gedurende het jaar zoveel mogelijk middels suppletoire begrotingen plaatsvinden. Daarvoor zijn in de wet drie vaste momenten² vastgesteld. Pas als deze drie momenten al zijn geweest, en tussendoor of daarna een dringende behoefte optreedt, zou op grond van artikel 47 kunnen worden afgeweken. Ook in geval van wijziging van de begroting door vaststelling van de jaarrekening bij landsverordening moet zoveel mogelijk worden voorkomen dat daarin nieuwe begrotingswijzigingen worden meegenomen die eerder gedurende het dienstjaar tot stand hadden moeten komen. Zo is in 2017, 2018 en 2019 in eerste instantie nihil begroot voor het project terwijl bekend was dat nog respectievelijk NAf. 70,4 miljoen, NAf. 71 miljoen en NAf. 19,6 miljoen aan SONA overgemaakt moest worden.
2. Voor geen van de begrotingswijzigingen ex artikel 47 lid 3, totaal NAf. 142,2 miljoen, is de wettelijke procedure gevolgd, waardoor de Staten niet vooraf zijn geïnformeerd. De Staten worden dus pas achteraf geconfronteerd met deze wijzigingen en zo voor een voldongen feit geplaatst.
3. Er hebben uitgaven voor NAf. 29,8 miljoen plaatsgevonden zonder dat deze uitgaven waren gedekt door een begroting.

² Deze vaste momenten zijn 15 mei, 15 augustus en 15 november, zoals voorgeschreven in artikel 42 lid 1 en artikel 46 leden 1 en 2 van de Lv C-2010.

Aanbevelingen

De Staten worden geadviseerd om de minister van Financiën te wijzen op de correcte naleving van de comptabiliteitsregels. Dat betekent dat uitgaven tijdig moeten worden begroot en wijzigingen gedurende het jaar zoveel mogelijk via de suppletoire begrotingen tot stand komen. Bovendien behoort, indien een onverwacht dringende behoefte optreedt en een wijziging ex artikel 47 lid 3 van de Lv C-2010 noodzakelijk is, een ontwerp-landsverordening te worden opgesteld en de Staten via de Gouverneur geïnformeerd te worden. Bij de controle van de jaarrekeningen heeft de Rekenkamer laatstgenoemde tekortkoming overigens ook al aangekaart.

PROJECTBEGROTING

SONA heeft de eindafrekening van het project opgesteld tot 1 december 2020. In de eindafrekening is geen onderscheid gemaakt tussen de uitgaven in de NHN- en HNO periode. Omdat voor beide perioden verschillende projectbudget afspraken golden heeft de Rekenkamer dit onderscheid wel gemaakt.

NHN periode

Samenvatting

SONA heeft in de NHN periode NAf. 23,2 miljoen ontvangen van het Land en per saldo NAf. 22,6 miljoen uitgegeven.

Het merendeel van de uitgaven door SONA betreft betalingen aan de uitvoeringsorganisatie BINT. In deze periode heeft het bestuur van SONA zelf geen kosten gemaakt in verband met de Beheersovereenkomst en de Managementovereenkomst. Het Land had nog geen budget met SONA afgesproken in de NHN periode omdat het project nog in de voorbereidende fase was en niet alle onderdelen reeds waren uitgewerkt.

Conclusie

Bij de bestedingen in de NHN periode is SONA binnen het budget gebleven. Dit komt met name omdat nog geen concreet budget was toegekend.

Aanbevelingen

In de eindafrekening die SONA in het kader van hoor en wederhoor aan de Rekenkamer heeft verstrekt is geen onderscheid gemaakt tussen NHN en HNO uitgaven. Aanbevolen wordt om dit onderscheid wel te maken om het inzicht te bevorderen.

HNO periode

Samenvatting

Het Land heeft een projectbudget van NAf. 421,8 miljoen met SONA afgesproken. In 2016 heeft het Land NAf. 14 miljoen voor een ander doel bestemd. Daardoor resteerde een budget van NAf. 407,8 miljoen.

Er hebben door SONA, HNO TE en HNO VB projectuitgaven plaatsgevonden. Over deze uitgaven behoort verantwoording te worden afgelegd.

SONA

Het Land heeft ten behoeve van HNO in de periode 2013-2019 zowel direct aan SONA als rechtstreeks aan crediteuren van SONA totaal een bedrag van NAf. 400,7 miljoen verstrekt.

SONA heeft in haar verantwoordingen over de ontvangsten en uitgaven over de jaren 2013 tot en met 2018 verantwoording afgelegd over de projectuitgaven in deze jaren. Deze verantwoordingen zijn door de SOAB gecontroleerd. Inmiddels heeft SONA ook de verantwoording over 2019 opgesteld die eveneens door de SOAB wordt gecontroleerd. Verder heeft SONA recentelijk de eindverantwoording met toelichting opgesteld waarin de projectuitgaven tot 1 december 2020 zijn onderscheiden naar gebudgetteerde- en niet gebudgetteerde uitgaven. De eindafrekening is op 3 december 2020 gecontroleerd door een externe accountant. In de eindafrekening heeft SONA voor NAf. 294,4 miljoen aan gebudgetteerde uitgaven verantwoord en NAf. 106,3 miljoen aan niet gebudgetteerde uitgaven.

Hierna is de verantwoording door SONA weergegeven.

	Uitgegeven door SONA	Toegekend budget	Restbudget
Gebudgetteerde uitgaven	294,4	407,8	113,4
Niet gebudgetteerde uitgaven	<u>106,3</u>	<u>0</u>	<u>-106,3</u>
Totaal	400,7	407,8	7,1

Van de niet gebudgetteerde uitgaven ad NAF. 106,3 miljoen heeft NAF. 18,7 miljoen betrekking op uitgaven door HNO TE ten behoeve waarvan SONA in 2018 en 2019 de betalingen heeft verricht. HNO dient verantwoording over deze uitgaven af te leggen. Per saldo heeft SONA het budget dus met NAF. 87,6 miljoen overschreden. Hierna is deze overschrijding verklaard.

Verklaring budgetoverschrijdingen SONA (NAF. in miljoenen)			
1	Vertragingen bij projectuitvoering		
	Claims door BNI voor te late oplevering bouwterreinen doordat SEHOS de gebouwen daarop niet tijdig vrij kon maken (schuifplan SEHOS) en deze dus niet tijdig gesloopt konden worden.	33,1	
	Management en advieskosten Bouw en Inrichting door de langere inzet van adviseurs vanwege de opgelopen vertragingen	14,7	
	Ondersteuning aan SEHOS bij de uitvoering van het schuifplan	7,1	
		54,9	63%
2	Geen vrijstelling van invoerrechten en omzetbelasting, waarvan in eerste instantie wel was uitgegaan	14,2	16%
3	Beheerskosten SONA 2016-2020 doordat het beheer zelf is uitgevoerd	10,6	12%
4	Diversen	7,9	9%
	Totaal	87,6	100%

De niet gebudgetteerde uitgaven zijn door SONA gefinancierd met de middelen die eigenlijk voor gebudgetteerde posten waren bestemd.

HNO entiteiten

Vanaf medio 2018 zijn de taken met betrekking tot inrichting en ICT en transitie door HNO TE overgenomen. Daaronder vallen ook uitgaven m.b.t. management en advies inrichting. Vanaf medio 2019 komen de kosten betreffende management en advies bouw rechtstreeks voor rekening van HNO VB. Ook treedt HNO VB vanaf die periode in de plaats van SONA bij overneming van het contract met BNI.

Bij het verschijnen van het rapport waren de HNO entiteiten nog bezig de verantwoordingen over hun aandeel in de uitvoering van het project op te stellen.

Uit documenten van SONA is de volgende informatie verkregen over de HNO entiteiten:

	NAf. x miljoen
Door SONA medio 2018 aan HNO TE overgehevelde verplichtingen	73,7
Door SONA medio 2019 aan HNO VB overgehevelde verplichtingen	53,0
Totaal door SONA overgehevelde verplichtingen	126,7
Door SONA en HNO VB in rechte teruggevorderd van aannemer BNI	20,2

Deze posten zijn hierna toegelicht.

SONA heeft in 2018 voor een bedrag van NAf. 73,7 miljoen aan gebudgetteerde en niet gebudgetteerde verplichtingen administratief overgeheveld naar HNO TE. Dit bedrag is in belangrijke mate het verschil tussen het toegekend budget en de gebudgetteerde uitgaven van SONA. HNO TE zal dus minimaal over deze uitgaven en over eventuele andere projectuitgaven verantwoording dienen af te leggen. Het eerdergenoemd bedrag van NAf. 18,7 miljoen, dat SONA ten behoeve van HNO TE heeft betaald, maakt deel uit van het bedrag van NAf. 73,7 miljoen.

Aan HNO VB heeft SONA in 2019 voor een bedrag van NAf. 53 miljoen aan gebudgetteerde en niet gebudgetteerde verplichtingen administratief overgeheveld, waaronder de aan het Land verschuldigde bouwrente van NAf. 15,1 miljoen. Het bedrag ad NAf. 53 miljoen is in belangrijke mate het verschil tussen het toegekend budget en de gebudgetteerde uitgaven van SONA. HNO VB zal dus minimaal over deze uitgaven en over eventuele andere projectuitgaven verantwoording dienen af te leggen. HNO TE en HNO VB hebben in juni 2019 verklaard dat zij onvoorwaardelijk instaan voor SONA's projectcrediteuren, waaronder met name de overgehevelde verplichtingen. Omdat een deel van het aan SONA toegekend budget is gebruikt door SONA om niet gebudgetteerde uitgaven te dekken zouden de HNO entiteiten de aan hen overgehevelde verplichtingen en overige uitgaven financieren uit een voorgenomen lening van NAf. 200 miljoen.

SONA en HNO VB hebben in rechte NAf. 20,2 miljoen teruggevorderd van BNI, welke vordering nu formeel aan HNO VB behoort. Laatstgenoemde zal dit dus financieel behoren af te wikkelen met het Land.

De kosten die HNO nog zal hebben aan dit project zullen slechts deels afhangen van verplichtingen waarvan HNO de betalingsverplichting heeft overgenomen ('overgeheveld' door SONA). Zoals terecht door SONA is opgemerkt zullen de

uiteindelijke kosten bij de HNO entiteiten de feitelijke prestaties van derden zijn die nog betaalbaar worden. Daardoor kan de uiteindelijke uitputting van de initieel onder SONA geraamde budgetten aanzienlijk afwijken.

De Rekenkamer heeft de vraag om financiële verantwoordingen van de HNO entiteiten in eerste instantie neergelegd bij de minister van GMN. Daarop is geen reactie ontvangen. Ook heeft de Rekenkamer de HNO entiteiten en de minister van Financiën gevraagd of er afspraken bestaan over het afleggen van financiële verantwoording aan het Land, over de controle van de financiële verantwoordingen en over de afwikkeling van de voorschotten die het Land aan de HNO entiteiten heeft verstrekt. Van de minister van Financiën is geen reactie ontvangen. De HNO entiteiten hebben wel gereageerd.

Op de vraag of afspraken met het Land zijn gemaakt over het verstrekken van financiële verantwoordingen/voortgangsrapportages over het HNO-project heeft HNO Holding op 2 oktober jl. verwezen naar de respectievelijke ministeries van het Land voor de reden waarom deze afspraken niet zijn gemaakt. Ook heeft de stichting opgemerkt dat haar enige functie is het houden van aandelen voor de zogenaamde eerste fase van het HNO-project. Het was volgens de stichting bij de opzet van de tijdelijke structuur nimmer de bedoeling dat de stichting voortgangsrapportages zou opstellen. Zij heeft dan ook geen financiële voortgangsrapportages/-verslagen met betrekking tot het HNO-project opgesteld over de periode tot en met het jaar 2020. De stichting heeft verder opgemerkt dat zij financiële jaarverslagen ten behoeve van het Bestuur en de Raad van Toezicht van de stichting heeft opgesteld en heeft niet expliciet vermeld dat zij deze jaarverslagen aan het Land zal aanbieden.

HNO TE en HNO VB hebben in hun afzonderlijke reacties op 29 september jl. noch vermeld of zij afspraken met het Land hebben om financiële verantwoordingen/voortgangsrapportages te verstrekken noch of zij dat voornemens zijn of al hebben gedaan in het geval van voortgangsrapportages.

HNO Holding heeft ook opgemerkt dat zij voor het definitief vaststellen van haar financiële jaarverslagen over de jaren 2018 en 2019 afhankelijk is van de definitieve vaststelling van de jaarrekeningen van HNO TE en HNO VB. Laatstgenoemden zouden nog niet tot deze vaststelling kunnen komen omdat zij daarvoor de benodigde informatie en documentatie nog van SONA moesten ontvangen. Ook HNO TE en HNO VB hebben in hun eerdergenoemde reacties op 29 september jl. het ontbreken van gegevens terzijde van SONA, die in hun jaarcijfers verwerkt moeten worden, als punt

aangehaald. Bij navraag heeft SONA op 8 oktober jl. de Rekenkamer geïnformeerd dat zij in augustus 2020 de minister van GMN te kennen heeft gegeven dat op SONA geen verplichting rust om (een deel van) haar administratie aan de HNO-entiteiten over te dragen. Ook heeft SONA toen een praktische oplossing voorgesteld. Volgens SONA is geen reactie van de minister van GMM ontvangen. Verder heeft SONA opgemerkt dat zij de vraag van de Rekenkamer niet kan plaatsen daar er ondertussen een administrateur/accountant van HNO VB bij SONA is geweest die overlegd heeft met de administratie van SONA.

HNO Holding heeft over de controle van de financiële verantwoordingen de Rekenkamer geïnformeerd dat zij al afspraken daarover heeft met een accountantskantoor. HNO TE en HNO VB hebben daarover geen uitspraak gedaan.

HNO TE heeft in haar reactie expliciet vermeld dat zij niet aan het informatieverzoek van de Rekenkamer zal voldoen aangezien zij niet onder de werking van de Lv ARC valt. HNO VB heeft aangegeven thans in het midden te laten of zij wel onder de werking van de Lv ARC valt. HNO TE heeft ook opgemerkt dat zij, als haar jaarcijfers zijn vastgesteld, in principe bereid is daaruit op vrijwillige basis nader met de Rekenkamer af te stemmen informatie te verstrekken. Ook HNO VB is op vrijwillige basis bereid om, nadat haar jaarcijfers zijn vastgesteld, met de Rekenkamer af te stemmen welke van de opgevraagde informatie beschikbaar is en verstrekt kan worden, en in welke vorm. HNO Holding heeft niet expliciet vermeld of zij deze documenten te zijner tijd aan de Rekenkamer zal verstrekken.

Van het eerdergenoemde door het Land aan de HNO entiteiten voorgeschoten bedrag van NAf. 64,1 miljoen, betreft NAf. 5,4 miljoen een voorschot aan HNO Holding. Volgens HNO Holding zijn met het Land geen specifieke afspraken gemaakt over de terugbetaling van het aan haar verstrekt voorschot van NAf. 5,4 miljoen en zijn er ter zake ook geen terugbetalingen geweest. Ook is vermeld dat de ontvangst van het bedrag administratief in de rekening-courant-verhouding tussen HNO VB en HNO Holding is verwerkt. Een en ander zou te maken hebben met het feit dat HNO VB vanuit de Groep van HNO-Entiteiten een schuldbekentenis heeft afgegeven aan het Land aangaande de door laatstgenoemde ten behoeve van het HNO-project beschikbaar gestelde fondsen, waaronder het eerdergenoemde bedrag. HNO TE en HNO VB hebben geen antwoord gegeven op de vraag van de Rekenkamer of afspraken met het Land zijn gemaakt over de afwikkeling van de verstrekte voorschotten.

Zoals eerder vermeld heeft de Rekenkamer noch van de minister van GMN noch van de minister van Financiën een reactie gekregen op haar vragen. In haar reactie in het kader van ambtelijk hoor en wederhoor heeft ambtelijk Financiën aangegeven diverse adviezen aan haar minister te hebben gegeven om de relatie met de HNO entiteiten te regelen.

SBTNO heeft het Land vóór de oprichting van de HNO entiteiten geadviseerd om HNO TE en HNO VB zelf op te richten, en niet door HNO Holding, om te voorkomen dat laatstgenoemde de directe en enige aandeelhouder is van deze vennootschappen. Door HNO TE en HNO VB zelf op te richten zouden de rechten en belangen van het Land beter zijn gewaarborgd. Ook na de oprichting heeft een juridisch adviseur aan het Land geadviseerd om concrete afspraken met HNO Holding te maken over het afleggen van financiële verantwoording én termijnen daarover af te spreken, zodat voorkomen zou worden dat het Land geen inzicht zou hebben in de bestedingen. Uit een reactie van HNO Holding is af te leiden dat geen gevolg is gegeven aan het advies. Ook blijkt dat deze Holding tijdelijk is.

Naast het nog niet gereed zijn van financiële verantwoordingen zijn er nog diverse aspecten rondom het HNO project niet uitgewerkt of deels afgewikkeld. Volgens ambtelijk Financiën zou dit deels komen door gebrek aan informatie en deels door gebrek aan besluitvorming. Deze aspecten hebben vooral te maken met de rol van de HNO entiteiten. Het gaat om discussie over het al dan niet tot de collectieve sector behoren, de toedeling en verwerking van de meerkosten HNO, in hoeverre de terugbetaling van de voorschotten aan de HNO entiteiten via een aanvullende HNO lening zal gebeuren of op andere wijze. Ook zijn de belangen van het Land, in geval van een mogelijke vervreemding van het ziekenhuis gebouwencomplex en/of van de aandelen in de HNO entiteiten, nog onvoldoende gewaarborgd.

Tot slot wordt opgemerkt dat in het kader van bestuurlijk hoor en wederhoor noch van de minister van GMN noch van de minister van Financiën een reactie is ontvangen.

Conclusie

De Rekenkamer concludeert dat van de zijde van SONA het projectbudget op basis van de eindafrekening is overschreden met NAF. 87,6 miljoen doordat niet gebudgetteerde uitgaven hebben plaatsgevonden. Dit is in belangrijke mate toe te schrijven aan de vertragingen gedurende de uitvoering van het project en het niet geldig zijn van de eerdere toegekende vrijstelling van invoerrechten en OB.

Verder wordt geconcludeerd dat HNO TE en HNO VB respectievelijk over minimaal NAf. 73,7 miljoen en NAf. 53 miljoen aan projectuitgaven verantwoording moeten afleggen. Pas als het uiteindelijke bedrag aan projectuitgaven van deze organen bekend is en definitief is afgerekend met deze entiteiten kan een uitspraak worden gedaan over de totale budgetoverschrijding van het project.

Aangezien alleen een directe relatie bestaat tussen het Land en HNO Holding, in haar hoedanigheid van door het Land opgerichte stichting, is de toekomstige rol van het Land ten opzichte van HNO TE en HNO VB onduidelijk. HNO Holding heeft namelijk opgemerkt dat zij slechts een tijdelijke rol in de gekozen structuur heeft. Het is daarom niet gewaarborgd dat over de afwikkeling financiële verantwoording zal worden afgelegd aan het Land en laatstgenoemde middels haar controleorganen onderzoek daarnaar kan verrichten. Het risico bestaat dat het Land die verantwoording ook niet kan afdwingen daar niet het Land maar HNO Holding de directe en enige aandeelhouder is van de vennootschappen.

Er zijn diverse aspecten rondom de HNO entiteiten die nog invulling behoeven. Zo dient nog een toedeling van de meerkosten van de projectuitgaven plaats te vinden.

Tot slot wordt geconcludeerd dat het niet kunnen beschikken over alle relevante informatie en het nog steeds ontbreken van noodzakelijke besluitvorming in deze eindfase van het project, maakt dat onduidelijk blijft wat uiteindelijk de financiële impact van dit project is voor de begroting van het Land. Duidelijk is wel geworden dat in dit stadium de belangen van het Land nog onvoldoende zijn gewaarborgd.

Aanbevelingen

Aan de Staten worden de volgende aanbevelingen gedaan:

1. de ministers van GMN en Financiën vragen om helderheid over de financiële verantwoording van de bestedingen door de HNO entiteiten, waaronder de feitelijke hoogte van de projectkosten en de financiering van deze kosten;
2. de ministers van GMN en Financiën vragen of in de tussentijd de belangen van het Land, in geval van een mogelijke vervreemding van het ziekenhuis gebouwencomplex en/of van de aandelen in de HNO entiteiten, voldoende zijn gewaarborgd en zo ja op welke wijze;
3. de minister van GMN te vragen om de uitkomsten van de controle van de verantwoordingen over de NHN periode (2011-2015) en de HNO periode tot en met 2018 aan de Staten ter beschikking te stellen;

4. de minister van GMN te vragen om de gecontroleerde eindafrekening van SONA aan de Staten ter beschikking te stellen;
5. de minister van GMN te vragen om de verantwoording door SONA over de projectuitgaven in 2019, zodra deze gecontroleerd is, aan de Staten ter beschikking te stellen;
6. de minister van GMN te vragen om de Staten te informeren wanneer de eindafrekening door de HNO entiteiten kan worden verwacht én de minister ook te vragen om deze eindafrekening plus bijbehorende controleresultaten aan de Staten ter beschikking te stellen zodra deze zijn opgesteld;
7. de ministers van GMN en Financiën te vragen de governance structuur van de HNO entiteiten dusdanig te veranderen dat voldaan is aan de adviezen van SBTNO of toe te lichten waarom niet aan deze adviezen is voldaan;
8. duidelijke afspraken te maken met de entiteiten over het afleggen van financiële transparantie en verantwoording;
9. Bij de toerekening en toedeling van de (meer)uitgaven aan het project ook rekening te houden met de projectuitgaven in de NHN periode, daar deze weliswaar geen deel uitmaken van de HNO periode maar wél onderdeel zijn van het ziekenhuisproject.